

F. t. beslutn. vedr. FN-menneskerettighedskonventioner i dansk ret

»Udvalget sonder mellem »generelle konventioner«, det vil sige konventioner, der i princippet omfatter alle personer og mange forskellige rettigheder, og »specialkonventioner«, det vil sige konventioner, der kun omfatter bestemte kategorier af personer eller bestemte rettigheder.

Efter udvalgets opfattelse bør en inkorporering af menneskerettighedskonventioner i første række omfatte de »generelle konventioner«. Efter udvalgets opfattelse kan der dog være nogle »specialkonventioner«, der regulerer forhold af så stor praktisk eller principiel betydning, at de må anses for »centrale« for beskyttelsen af menneskerettigheder, og at de derfor også bør inkorporeres.

Efter udvalgets opfattelse bør det være et meget centralt kriterium, om bestemmelserne i en konvention er »egnede« til at blive anvendt som retligt grundlag for løsning af konkrete tvister, der verserer for domstolene eller andre retsmyndigheder.

Efter udvalgets opfattelse bør det endvidere tillægges betydning, om der er etableret kontrol- og håndhævelsesorganer, der har mulighed for at fortolke og anvende konventionerne, og om der i bekræftende fald findes praksis fra disse kontrol- og håndhævelsesorganer, der præciserer indholdet og omfanget af konventionernes bestemmelser.

Efter udvalgets opfattelse bør det endvidere tillægges betydning, om der er tale om en konvention, der ofte er blevet påberåbt for og/eller anvendt af danske domstole og andre retsmyndigheder.«

4. Konventionerne og Inkorporeringsudvalgets anbefalinger

FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder: Danmark har ratificeret konvention af 16. december 1966 om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol (trådte i kraft for Danmark i 1976) og den anden valgfri protokol af 15. december 1989 til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, der sigter mod afskaffelse af dødsstraf (trådte i kraft for Danmark i 1991). Danmark har dog taget enkelte forbehold, f.eks. over for kravet om, at unge lovovertrædere skal holdes adskilt fra voksne. Konventionen med tilhørende protokoller indeholder lang række meget forskellige borgerlige og politiske rettigheder, som i et betydeligt omfang svarer til de menneskerettigheder, som fremgår af den europæiske menneskerettighedskonvention.

FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder: Danmark har ratificeret den internationale konvention af 16. december 1966 om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Konventionen trådte i kraft for Danmark i 1976. Konventionen indeholder en lang række meget forskellige rettigheder, herunder bl.a. rettigheder forbundet med arbejde, retten til social tryghed, retten til fysisk og mental sundhed, retten til uddannelse.

FN's konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination: Danmark har ratificeret FN's konvention af 21. december 1965 om afskaffelse af alle former for racediskrimination. Konventionen trådte i kraft for Danmarks vedkommende i 1972. Deltagerstaterne fordømmer racediskrimination og påtager sig at føre en politik, der tager sigte på at afskaffe racediskrimination af enhver art. Konventionen indebærer bl.a., at staterne aldrig må indlade sig på racediskrimination, ikke må give støtte til sådan virksomhed og skal træffe effektive foranstaltninger til kritisk at gennemgå politikken på dette område. Staterne skal ved alle egnede midler forbyde og standse racediskrimination. Staterne skal herudover træffe positive foranstaltninger til sikring af fuld og ligelig nydelse af menneskerettigheder for alle racegrupper eller enkeltpersoner, der tilhører disse.

FN's torturkonvention: Danmark har ratificeret FN's konvention af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Konventionen trådte i kraft for Danmark i 1987. Konventionen indebærer bl.a., at staterne skal træffe effektive forholdsregler for at forhindre tortur, herunder lovgivningsmæssige, administrative og juridiske foranstaltninger. Staterne skal bl.a. føre systematisk tilsyn med regler og praksis i forbindelse med afhøringer for at forhindre, at tortur finder sted, og sørge for, at der iværksættes undersøgelser i tilfælde, hvor der er rimelig grund til at antage, at tortur har fundet sted.

Konventionerne har en række grundlæggende fællestræk:

- Der er oprettet en komité, der overvåger, om medlemsstaterne efterlever deres forpligtelser i henhold til konventionen.
- Staterne er forpligtede til at indsende periodiske rapporter til komiteen om konventionens overholdelse.
- Komiteen kan vedtage generelle bemærkninger vedrørende konventionens fortolkning og anvendelse.
- Der er (bortset fra konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder) etableret en individuel klageadgang.

Inkorporeringsudvalget anbefaler i betænkning 1407/2001, at